

Тетяна Василівна ЛОЗА
аспірантка, Державний податковий університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8410-2298>

НАПРЯМИ ГАРМОНІЗАЦІЇ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ І ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ

У статті розглянуто напрями гармонізації інтересів держави і платників податків. Встановлено, що кінцевою метою налагодження справедливих взаємовідносин з платниками податків повинно опиратись на позитивне сприйняття ними наявного процесу оподаткування, а також забезпечення їхньої згоди на своєчасну сплату податків. Успішне досягнення такої мети передбачає: вивчення та врахування думки і ставлення громадськості до наявного стану оподаткування; залучення платників до прийняття рішень у сфері оподаткування; підвищення рівня інформованості населення та платників податків; запровадження постійної податкової освіти.

Ключові слова: податкові інтереси, гармонізація інтересів, платник податків, держава, податкові органи, фіскальний рескрипт

ВСТУП

Податкові взаємовідносини, які виникають між платниками податків і податковими органами як представників держави, безпосередньо впливають на економіку всієї країни, оскільки від їх сталого розвитку залежить своєчасність і повнота наповнення бюджету, а отже, й добробут населення. Останні події, що відбуваються в економіці та суспільно-політичному й суспільно-економічному житті України, з об'єктивною неминучістю підтверджують необхідність гармонійного поєднання інтересів господарюючих суб'єктів та держави у сфері податкових взаємовідносин.

Сутність і концептуальні основи взаємовідносин між платниками податків і державою розроблялися у працях В.Л. Андрушенка, О.Д. Данілова, Т.І. Єфименко, В.П. Кудряшова, І.О. Луніної, І.А. Майбурова, В.М. Опаріна, Л.П. Павлової, В.Г. Панскова, А.М. Соколовської, Д.Г. Черніка та ін. Проте недостатньо дослідженими залишаються теоретико-методологічні засади формування й реалізації безпосередньо гармонізованих взаємовідносин – тих, які б враховували інтереси як держави, так і платників податків.

МЕТА статті – встановлення напрямів гармонізації інтересів держави і платників податків.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У дослідженні застосовано загальнонаукові методи (діалектичний, метод синтезу та порівняння), і спеціальні методи (формально-логічний, тлумачення норм права).

РЕЗУЛЬТАТИ

Починаючи наше дослідження, слід зазначити, що на сучасному етапі розвитку податкових відносин, для рівноправної реалізації інтересів держави і платників податків необхідно приділити увагу двом основним напрямкам. Перший з них пов'язано зі зниженням податкових ризиків; другий – з покращенням податкової культури суб'єктів податкових взаємовідносин.

Постійні зміни до податкового законодавства, особливо ті, що внесено Законами України «Про внесення змін до Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, гро-

мадського харчування та послуг» та інших законів України щодо детінізації розрахунків у сфері торгівлі та послуг» № 128-ІХ від 20.09.2019 р. [12] та «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо детінізації розрахунків у сфері торгівлі і послуг» № 129-ІХ від 20.09.2019 р. [13] супроводжуються змінами «правил гри» для бізнесу: те, що раніше допускалося, тепер визнається адміністративним правопорушенням. Зі свого боку, як відомо, зміна правил гри містить в собі певний елемент ризику. Причому ризикують обидві сторони: та, яка встановлює правила гри (держава), і та, яка їм повинна підкорятися (платники податків). У зв'язку з цим можна констатувати, що податкові ризики стали реаліями сучасної податкової системи.

В.В. Вітлінський та О.В. Редич, аналізуючи податковий ризик з погляду суб'єкта підприємництва як платника податку, трактують його як економічну категорію, що відображає особливості сприйняття платником податків небезпеки можливих втрат (збитків), пов'язаних із процесом оподаткування та сплати податків [3, с. 31]. Схоже визначення податкового ризику пропонують Н.В. Бондарчук та З.М. Карпасова, які під цим поняттям розуміють небезпеку для суб'єкта податкових правовідносин понести фінансові та інші втрати, пов'язані з процесом оподаткування, внаслідок негативних відхилень для згаданого суб'єкта від передбачуваних ним, заснованих на діючих нормах права, станів майбутнього, з огляду на які він приймає рішення в сьогоднішній [1, с. 41]. Слід відразу зазначити, що до податкових ризиків не слід відносити втрати, які виникають через арифметичні помилки або нерозуміння окремих норм законодавства. Для платників податків податковий ризик означає ризик зростання податкового навантаження в силу того, що податковий орган може визнати договір недійсним, оголосити незаконним нарахування податків, яке платник податків розглядав як законне. Через несприятливе, з погляду платника податків, трактування податковим органом законодавства про податки і збори (обов'язкові платежі), та обставин його справляння платник податків буде нести податковий тягар, який може перевищити очікуваний. На збільшення цього тягара може вплинути і прихована,

неочевидна переплата податків до бюджету, коли у спірних ситуаціях платник податків, перестраховуючись, навмисно завищує суми податкових відрахувань.

Податковий ризик, на думку держави в особі її уповноважених органів (податкових органів), – це ймовірність (загроза) недоотримати податки до бюджету через застосування платниками податків методів мінімізації (оптимізації) оподаткування, які можливі через ті чи інші недоліки у податковому законодавстві [7, с. 72]. Згідно з повідомленнями ДПС України податковий ризик держави – це економічна категорія, яка характеризує невизначеність кінцевого результату діяльності із забезпечення надходжень коштів до бюджетів усіх рівнів, державних цільових фондів внаслідок можливого впливу (дії) на нього низки об'єктивних та/або суб'єктивних факторів, неефективного адміністрування податків та порушень податкового законодавства [9].

Як ми бачимо, для держави і для платників податків загальним у питанні про податковий ризик є те, що причиною його виникнення постають протиріччя в законодавстві, які нерідко провокують виникнення спірних ситуацій, коли інтереси платників податків вступають у протиріччя з інтересами податкових органів. Наявна ситуація ускладнюється ще й різним тлумаченням податковими органами норм Податкового кодексу України (ПКУ), що створює передумови для виникнення та посилення податкових ризиків. Через наявні протиріччя в податковому законодавстві можуть виникнути ситуації, коли держава може недоотримати надходження до бюджету.

Вважаємо, що зниження податкових ризиків за рахунок усунення колізій між законодавчими актами в податковій сфері сприятиме гармонізації податкових відносин між державою та платниками податків.

Незаперечним є той факт, що цілі платників податків і держави є протилежними. Перші намагаються зменшити суму надходжень до бюджету, а держава, навпаки, збільшити, оскільки податки і збори (обов'язкові платежі) є основним джерелом наповнення бюджету. Так, платник податку, застосовуючи протиріччя профільного законодавства, може оптимізувати свої податкові платежі, що спричинить зниження податкових надходжень до бюджету. Водночас наявні невизначеності в податковій сфері неминуче обумовлюють ризик для платника податків, що може виражатися, наприклад, у небезпеці перекваліфікації податковими органами господарських договорів, зокрема купівлі-продажу, комісії, якщо активи платника податків перебувають у податковій заставі. Зниження державою податкового навантаження (шляхом, наприклад, зменшення ставки якого-небудь податку) може цілком поєднуватися з виникненням для платника податків додаткових витрат (наприклад, у вигляді судових зборів та адвокатських гонорарів). У підсумку у програші можуть опинитися і держава, і платник податків. Водночас, на нашу думку, в даному випадку коефіцієнт взаємної підтримки цілей, що показує, якою мірою досягнення однієї мети сприяє досягненню іншої, є досить високим. Так, усунення протиріччя у законодавстві сприяє однозначному тлумаченню окремих норм, що неминуче веде до ослаблення податкових ризиків і для держави, і для платників податків. Для держави це означає зміцнення доходної бази бюджету в результаті недопущення втрат

податкових надходжень.

У зв'язку з цим особливо важливими є коефіцієнти значущості цілей. Вони визначаються експертним шляхом і показують, яка з цілей є важливішою; якою з них можна поступитися у вирішенні того чи іншого завдання; на що слід звернути більшу увагу, виділити більше ресурсів у тій чи іншій конкретній ситуації. Найбільш значущими, на наш погляд, є цілі, пов'язані; по-перше, зі встановленням розширювального тлумачення місцевою владою своїх податкових повноважень в умовах проведеної у країні реформи фінансової децентралізації; по-друге, з усуненням суперечностей між податковим та цивільним законодавством, які виникають, зокрема в оподаткуванні транснаціональної корпорації як суб'єкта цивільного права; по-третє, зниження податкових ризиків, пов'язаних із трансферним ціноутворенням. Акцентуємо на тому, що найбільш специфічними факторами податкових ризиків для транснаціональних корпорацій можуть бути ті, що обумовлено їхньою активністю в різних країнах, а також тенденціями та особливостями українського законодавства. У зв'язку з цим одним із пріоритетних напрямів податкової політики держави є припинення застосування офшорних схем оптимізації. Це може стати серйозним фактором податкового ризику для вертикально-і горизонтально-інтегрованих корпорацій, оскільки заплановані ними нововведення дають податковим органам ще більше підстав вважати ціни взаємозалежних організацій трансферними.

Численні судові спори між податковими органами та платниками податків, на жаль, підтверджують наявність і гостроту проблеми податкових ризиків. Так, протягом 11 місяців 2020 р. судами розглянуто 24,3 тис. справ на суму 79,1 млрд грн, з них: на користь органів ДПС – 14,1 тис. справ (зокрема немайнові спори) на суму 47,34 млрд грн, що становить 58,1 % загальної кількості та 59,9 % всієї суми розглянутих судами справ, та на користь платників податків – 10,2 тис. справ на 31,74 млрд грн (або 41,9 % загальної кількості та 40,1 % всієї суми розглянутих справ) [8]. На Заході проблема невизначеності податкового законодавства вирішується шляхом застосування процедури т.зв. «фіскального рескрипту», коли платник податків до укладення контракту або договору має право звернутися до податкової адміністрації із запитом стосовно правомірності такого контракту або договору, надавши всі необхідні документи.

У ПКУ містилась норма, згідно з якою в якості обставини, що відкидає провину особи у вчиненні податкового правопорушення, визначалась надана їй індивідуальна податкова консультація. П. 53.1 ст. 53 ПКУ свідчив, що не може бути притягнуто до відповідальності, зокрема фінансової (штрафні санкції та/або пеня), платника податків (податкового агента та/або його посадову особу), який діяв відповідно до індивідуальної податкової консультації, наданої йому у письмовій формі, а також узагальнюючої податкової консультації, за діяння, що містить ознаки податкового правопорушення, зокрема на підставі того, що в подальшому така податкова консультація зазнала змін або її скасовано. Проте, навіть таку норму скасовано законодавцем під час прийняття Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних

неузгодженостей у податковому законодавстві» № 466-IX від 16.01.2020 р. [14]. Так, навіть якщо платник податків отримає індивідуальну податкову консультацію і буде діяти на її підставі, то навіть у цьому разі він понесе відповідальність. Виникає питання: який сенс таких консультацій для платника податків, якщо податковий орган за її надання перекладає всю відповідальність за неї на платника податків. Зважаючи на досвід розвинених країн світу, вважаємо необхідним доповнення ст. 53 ПКУ: по-перше, пунктом, який би покладав відповідальність за надану консультацію та роз'яснення на податковий орган, що надав цю консультацію; по-друге, пунктом, який би дозволяв платнику податків звернутися до податкового органу не лише з питань роз'яснення податкового законодавства, а й із запитом щодо правомірності укладення контракту чи договору.

За умов невизначеності податкового законодавства важливим моментом забезпечення гармонізації інтересів держави і платників податків та стабільності економіки стає розроблення ефективної стратегії управління податковими ризиками. Система ефективного управління податковим ризиком повинна включати ідентифікацію не лише джерел ризику, але й його виду та шляхів мінімізації [10, с. 160]. Ризик-орієнтований підхід повинен розглядатися як орієнтир укріплення дохідної бази бюджету та податкового адміністрування, зокрема, така ідея також підтверджується позицією Торгово-промислової палати України, яка закликає здійснити комплекс заходів з покращення організації роботи податкових органів, зробивши акцент на створенні комфортних умов обслуговування платників податків: відсутність претензій до роботи податкових органів, оперативність розгляду запитів, своєчасне повернення надміру сплачених сум податків і зборів (обов'язкових платежів) тощо.

Загалом заходи з гармонізації інтересів платників податків та держави повинні включати постановку й вирішення наступних завдань:

- усунення або максимальна мінімізація протиріч у законодавстві на всіх рівнях управління податкової системи;
- компетентна експертиза змін, що вносяться до законодавства про податки і збори (обов'язкові платежі) України;
- повне оцінювання впливу передбачуваних змін в українському законодавстві на діяльність господарюючих суб'єктів, на величину податкового тягаря фізичних та юридичних осіб тощо;
- повне оцінювання втрат для української бюджетної системи у вигляді недоотримання податкових надходжень в результаті передбачуваних змін;
- постійний моніторинг законодавства про податки і збори (обов'язкові платежі) з метою виявлення у ньому протиріч.

Так, зміни, що вносяться до законодавства про податки і збори (обов'язкові платежі), можуть служити фактором ризику як для платників податків, так і для держави. Тому під час внесення змін до законодавства слід перевіряти їх на відповідність критерію «ефективності за Парето», згідно з яким будь-яка зміна, що нікому не заподіє збитків і водночас приносить деяким людям користь (за їх власною оцінкою), є покращенням.

Зі свого боку найважливішим фактором, здатним і далі позитивно впливати на гармонізацію податкових відносин між платниками податків та державою, є усунення колізій між податковими нормативно-правовими актами.

Переходячи до розгляду гармонізації інтересів держави і платників податків шляхом покращення їх податкової культури, слід відзначити, що податкова культура – це складне соціально-економічне явище, притаманне суспільству з ринковою економікою, рівень якої зумовлює фінансний потенціал держави. Податкова культура виражається в соціальній причетності громадян до фінансування загальнонаціональних, регіональних і місцевих завдань через сплату відповідних податків, а будь-які девіації в податковій поведінці повинні усвідомлюватися як протиправні дії, що спричиняють певні види юридичної відповідальності, а також як порушення принципу соціальної відповідальності. Як правило, розглядаючи податкову культуру, порушують питання менталітету, моралі, дисципліни. Їхня логічність вбачається в тому, що вони передбачають не лише вимоги до платників податків сумлінно виконувати свої обов'язки, але й висунення аналогічних вимог до всіх учасників податкових відносин (до співробітників податкових органів, представників влади, державних органів тощо) [6, с. 457, 458].

За роки незалежності в Україні так і не вироблено податкової культури. Не стала аксіомою позиція, згідно з якою стан взаємовідносин між платниками податків, державою та податковими органами, психологічна підготовленість суспільства має безпосередній вплив на усвідомлення необхідності сплати податків. Зі свого боку, рівень податкової культури населення має прямий вплив на взаємовідносини з державою, визначає характер і напрями податкового регулювання. На відміну від розвинених країн, в Україні відсутня багаторічна культура сплати податків. Причина полягає не лише у психологічних особливостях громадян України – будь-хто незалежно від місця проживання не має бажання віддавати зароблені власними зусиллями доходи. Проблема добровільності сплати податкових платежів носить подвійний характер.

По-перше, технічний – встановлення прозорих правил «гри» на внутрішньому ринку та їх стабільність. Рівень розвитку законодавчої техніки завжди є надійним показником рівня правової культури суспільства. Практика прийняття законодавчих актів та внесення частих змін до них (так, суттєві зміни до ПКУ вносяться щомісячно) – черговий приклад того, що правова культура нашого суспільства у сфері оподаткування залишається низькою. І, як наслідок, чи може платник податків відповідально відноситися до своїх обов'язків тоді, коли сам законодавець ще не досяг необхідного рівня податкової культури? Тому необхідно не забувати і про культуру законодавця.

Винним у неякісній роботі законодавця, як і колись, з погляду органів ДПС України, залишається платник податків. Виправляти недоліки роботи законодавця, тобто виконувати несприятану їй функцію, змушена і судова система. Як і колись, український уряд, бажачи врятувати бюджет, розраховує тільки на покірність платників податків. Правовим, а отже, й цивілізованим виходом з даної ситуації, є розгляд наяв-

них суперечностей у судових органах.

По-друге, ідеологічний – платник податків повинен знати – куди і як використовуються сплачені ним податки і чітко усвідомлювати взаємозв'язок між системою податків та підвищенням якості життя в результаті покращення державних та місцевих послуг, оплачених податками. За позитивного вирішення цих питань податки будуть сумлінно сплачуватися, навіть якщо податкове законодавство буде не зовсім досконалим.

Вирішення всього комплексу проблем у сфері оподаткування повинно стосуватися також і самої системи податкових органів. Податкова культура є взаємообумовленим процесом. Повинна бути наявна культура і податкового інспектора, і платників податків. Необхідно прагнути до того, щоб держава, підприємці, громадяни стали не супротивниками, а партнерами в податковій діяльності. У розумінні наших співгромадян, ДПС України залишається винятково каральним органом, який виконує лише фіскальну функцію.

Ступінь готовності громадян до добровільного та свідомого виконання вимог податкового законодавства прямо пов'язано з тим, наскільки неупередженою, ефективною та діючою є діяльність органів ДПС України в уявленнях громадськості. Коректна сплата податків вигідна всім. За правильної сплати податків до бюджету платник податків оптимізує свої платежі та зменшує втрати, пов'язані зі штрафами, донарахуваннями та фінансовими санкціями. ДПС України прагне, щоб усі платежі здійснювалися в чіткій відповідності до встановлених вимог, адже будь-яка впорядкована діяльність дає кращі результати. Все це передбачає наявність роз'яснювальної роботи податковими органами, а також необхідність узагальнення накопиченого досвіду податкового регулювання та визначення на цій основі, з урахуванням багаторічної світової практики податкової діяльності, перспективних напрямів розвитку

податкової служби країни. Вважаємо, що ДПС України повинна бути для платників податків, а не навпаки. Її призначення – не лише здійснення фіскальних функцій, а й виконання ролі рівноправного партнера. У зв'язку з цим необхідно перетворити ДПС України на орган, який: діє в інтересах усього суспільства, окремих громадян та працює у взаємодії з ними; забезпечує дотримання рівності усіх громадян і підприємств перед податковим законодавством; забезпечує ефективне наповнення бюджету; поряд зі збиранням податків, інформує та консулює платників податків, допомагає їм у здійсненні фінансової діяльності і податкового планування; принципово, професійно та безкомпромісно бореться зі свідомими порушеннями податкової дисципліни.

Важливим є підвищення професійного і кадрового потенціалу ДПС України, статусу податкового службовця. Крім того, необхідно створити такі умови роботи в податкових органах, які зводили б до мінімуму можливості для професійної несумлінності чи корупції.

ВИСНОВКИ

Кінцевою метою налагодження справедливих взаємовідносин з платниками податків повинно стати позитивне сприйняття ними наявного процесу оподаткування, а також забезпечення їх згоди на своєчасну сплату податків. Успішне досягнення такої мети передбачає: вивчення та врахування думки і ставлення громадськості до наявного стану оподаткування; залучення платників до прийняття рішень у сфері оподаткування; підвищення рівня інформованості населення та платників податків; запровадження постійної податкової освіти.

Подальші дослідження передбачається провести з вивченням окремих напрямів налагодження справедливих взаємовідносин держави з платниками податків.

Список використаних джерел

1. Бондарчук Н.В., Карпасова З. М. Финансовый анализ для целей налогового консультирования. М., 2006. 192 с
2. Бондарчук О.В., Габрелян А.Ю. Розвиток системи страхування банківських вкладів України. *Економіка. Фінанси. Право*. 2023. № 6. С. 50–55.
3. Вітлінський В.В., Редич О.В. Концептуальні засади впровадження ризико-орієнтованого підходу у адмініструванні податків. *Проблеми впровадження інформаційних технологій в економіці: тези доповідей 7-ої міжнародної науково-практичної конференції* (м. Ірпінь, квітень 2009 р.). Ірпінь, 2009. С. 27–40.
4. Габрелян А.Ю. Напрями підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів щодо протидії економічній злочинності. *Державне управління та адміністрування, сфера обслуговування, економіка та міжнародні відносини як рушійні сили економічного зростання держав ХХІ століття: колективна наукова монографія*. Вінниця, 2021–2022. С. 2–18.
5. Габрелян А.Ю. Протиправна поведінка неповнолітніх: проблеми та шляхи їх вирішення. *Актуальные проблемы криминологии и криминальной психологии* / под ред. М.Ф. Орзиха, В.Н. Дремина. Одеса, 2007. С. 129–133.
6. Давискіба К.В., Карпова В.В., Ревенко О.В. Податкова культура і проблеми її формування в сучасних умовах. *Інфраструктура ринку*, 2018. № 19. С. 457–463.
7. Євтушенко Н.О. Податкові ризики та система керування ними. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Менеджмент інновацій*. 2016. Вип. 6. С. 68–77.
8. Інформація щодо оскаржень рішень. Станом на 01.12.2020. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist/-pokazniki-roboti/vregulyuvannya-podatkovih/informatsiya-schodo-oskarjen-rishen/446329.html>
9. Методи визначення та класифікація податкових ризиків. URL: http://sfs.gov.ua/arhiv/modernizatsiya-dps-ukraini/povidomlenia_/2010-povidomlenia/59484.html
10. Мисник Т.Г., Безкровний О.В., Романченко Ю.О. Податкові ризики: характеристика та шляхи мінімізації. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 6(180). С. 158–166.
11. Мороз С.С., Габрелян А.Ю. Актуальные проблемы формирования института частных исполнителей в Украине. *Траектория науки*. 2016. № 7 (12). С. 11–19.
12. Про внесення змін до Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» та інших законів України щодо детінізації розрахунків у сфері торгівлі та послуг: Закон України від 20.09.2019 р. № 128-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 46. Ст. 296
13. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо детінізації розрахунків у сфері торгівлі і послуг: Закон

Україні від 20.09.2019 р. № 129-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 46. Ст. 297

14. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві: Закон України від 16.01.2020 р. № 466-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 32. Ст. 227

15. Чепель О.В., Габрелян А.Ю. Показання свідка в кримінальному процесі: поняття, зміст, вимоги. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 4. С. 451 – 458.

References

1. Bondarchuk N.B., Karpasova Z.M. Financial analysis for tax consulting purposes. Moscow, 2006. 192 p. (in Russian).
2. Bodnarchuk O. V., Habrelian A.Y. Development of the bank deposit insurance system of Ukraine. *Economics. Finances. Law*. 2023. № 6. pp. 50–55. (in Ukrainian).
3. Vitlinskyi V.V., Redych O.V. Conceptual principles of implementing a risk-oriented approach in tax administration. *Problems of implementing information technologies in the economy: abstracts of reports of 7 international science and practice conference* (Irpın, April 2009). Irpın, 2009. pp. 27–40. (in Ukrainian).
4. Habrelian A.Y. Directions for improving the effectiveness of law enforcement agencies in combating economic crime. *Public management and administration, service sphere, economy and international relations as driving forces of economic growth of the states of 21st century: collective scientific monograph*. Vinnytsia, 2021–2022. pp. 2–18. (in Ukrainian).
5. Habrelian A.Y. Illegal behavior of minors: problems and ways to solve them. *Actual problems of criminology and criminal psychology* / ed. M. Orzikh, V. Dremin. 2007. pp. 129–133. (in Ukrainian).
6. Davyskiba K.V., Karpova V.V., Revenko O.V. Tax culture and problems of its formation in modern conditions. *Market infrastructure*. 2018. № 19. pp. 457–463. (in Ukrainian).
7. Yevtushenko N.O. Tax risks and their management system. *Bulletin of Dnipropetrovsk University. Series: Innovation Management*. 2016. Issue 6. pp. 68–77. (in Ukrainian).
8. Information on appeals against decisions. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist/-pokazniki-roboti/vregulyuvannya-podatkovih/informatsiya-schodo-oskarjen-rishen/446329.html> (in Ukrainian).
9. Methods of determining and classifying tax risks. URL: http://sfs.gov.ua/arhiv/modernizatsiya-dps-ukraini/povidomlenia_/2010-povidomlenia/59484.html (in Ukrainian).
10. Mysnyk T.H., Bezkrivnyi O.V., Romanchenko Y.O. Tax risks: characteristics and ways of minimization. *Actual problems of the economy*. 2016. № 6(180). pp. 158–166. (in Ukrainian).
11. Moroz S.S., Habrelian A.Y. Current problems of forming the institution of private executors in Ukraine. *Trajectory of Science*. 2016. № 7 (12). pp. 11–19. (in Russian).
12. On amendments to the Law of Ukraine «On the use of registrars of settlement transactions in the sphere of trade, public catering and services» and other laws of Ukraine regarding the detinization of settlements in the sphere of trade and services: Law of Ukraine dated September 20, 2019 № 128-IX. *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 2019. № 46. Art. 296. (in Ukrainian).
13. On amendments to the Tax Code of Ukraine regarding the detinization of calculations in the sphere of trade and services: Law of Ukraine dated September 20, 2019 № 129-IX. *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 2019. № 46. Art. 297. (in Ukrainian).
14. On amendments to the Tax Code of Ukraine regarding the improvement of tax administration, elimination of technical and logical inconsistencies in tax legislation: Law of Ukraine dated January 16, 2020 № 466-IX. *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 2020. № 32. Art. 227. (in Ukrainian).
15. Chepel O.V., Habrelian A.Y. Testimony of a witness in a criminal trial: concept, content, requirements. *Analytical and comparative jurisprudence*. 2023. № 4. pp. 451–458. (in Ukrainian).

Tetiana LOZA

postgraduate student, State Tax University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8410-2298>

DIRECTIONS OF HARMONIZATION OF INTERESTS OF THE STATE AND TAXPAYERS

Introduction. Recent events taking place in the economy, sociopolitical and socioeconomic life of Ukraine, with objective inevitability confirm the need for a harmonious combination of interests of economic entities and the state in the field of tax relations.

The purpose of the paper is the directions' establishing for harmonizing the interests of the state and taxpayers.

Results. The final goal of establishing fair relations with taxpayers should be their positive perception of the existing taxation process, as well as ensuring their consent to timely payment of taxes. It is established that at the present stage of development of tax relations, for the equal realization of the interests of the state and taxpayers, it is necessary to focus on two key points. The first of them is associated with reducing tax risks; the second is associated with improving the tax culture of subjects of tax relations. Successful achievement of harmonization of the interests of the state and taxpayers involves studying and taking into account the opinion and attitude of the public to the current state of taxation, involving payers in tax decision-making, raising the level of awareness of the population and taxpayers, introducing permanent tax education.

Conclusion. Measures to harmonize the interests of taxpayers and the state should include setting and solving the following tasks: elimination or maximum minimization of contradictions in legislation at all levels of management of the tax system; competent expertise of changes made to the legislation on taxes and fees (mandatory payments) of Ukraine; full assessment of the impact of alleged changes in Ukrainian legislation on the activities of economic entities, on the amount of tax burden of individuals and legal entities, etc.; full assessment of losses for the Ukrainian budget system in the form of shortfall in tax revenues as a result of expected changes; constant monitoring of the legislation on taxes and fees (mandatory payments) in order to identify contradictions in it.

Keywords: tax interests, harmonization of interests, taxpayer, state, tax authorities, fiscal rescript